

## ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

1975 ਦਾ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 369।

13 ਫਰਵਰੀ 1979 ਈ.

ਪੈਪਰਸ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XIII)— ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) — ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 31-ਏ— ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) — ਕੀ ਆਪਹਦਰੇ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹਨ। ਕਲੈਕਟਰ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ— ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ— ਕੀ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ— ਧਾਰਾ 31-ਏ— ਦਾ ਦਾਇਰਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 31-A(1)(a) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। (ਪਾਰਾ ੬)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਰਸ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ, ਖੁਦ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਦਰਭ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਆਇ 4-ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 31-ਏ(ਐਲ)(ਏ) ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।<sup>1</sup> (ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 9)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਾਂ

ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਰਨ ਨਾ ਭਰਨ ਜਾਂ ਗਲਤ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਝ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸਖਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਦੰਡ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਾਂ ਅਣਗੌਲੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। (ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 12)

13 ਮਈ, 1975 ਨੂੰ 1967 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1005 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਸ. ਬੈਂਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਧੀਕ ਏ.ਜੀ.

ਕੇ.ਸੀ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ, ਰੈਸਪੋਂਡੈਂਟਸ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ

(1) ਕੀ ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਐਸਬੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਕੈਨੋਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਬੇਰੋਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ, ਇਕਮਾਤਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਥਪੂਰਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਜੇ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਤੱਥ ਸਾਪੇਖਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਿੱਚ ਫਿੱਕੋ ਪੈ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ

^State of Punjab and others v. Ram^Siingh (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਅਤੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1955 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 25 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਡੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਵਾਬਦਾਤਾ, ਉਸ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨ।

(3) ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2055 ਆਫ 1963 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਓਲਝਰ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢਿੱਲੇ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 31(2-ਬੀ) ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕੁਝ ਦਲੀਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬ੍ਰੈਜ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। 14, 19 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 31. ਮਿਸਟਰ ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਢਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬਤਾ ਦੀ।

(5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) ਦੀਆਂ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:-

“31-ਏ. ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਚਤ।

(1) ਆਰਟੀਕਲ 13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ-

(ਏ) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੋਧਣਾ, ਜਾਂ

(b) \* \* \* \*, (c) \* \* \* | (d) \* \* \* \*, (e) \* \* \* ,

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 14, ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 31 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।

"ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ" 32-ਬੀ.ਬੀ. —<sup>^</sup> ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ:

(1) ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ( ਸੰਸ਼ੋਧਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1958, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, 10 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ,

^State of Punjab and others v. Ram^Siingh (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ:

ਬਸ਼ਰਤ, ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ-

(a) ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32-ਕੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ  
ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ:

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। "

(6) ਆਰਟੀਕਲ 31-ਏ(ਐਲ)(ਏ) ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14, 19 ਜਾਂ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਠੇਗਾ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ(2) ਦੀਆਂ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ(ਐਲ)(ਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1980)1

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਨੁਛੇਦ 31(ਏ) (1) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। . ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਬਜੈਕਟ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ

ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੋਜਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਕਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੂਰਵ ਸੰਕਲਪ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੱਕ ਛੱਤ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲੇਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੈਪਟਰ IV-A ਜੋ ਕਿ 1956 ਦੇ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਨੰ. 15 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੀਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਏ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਬੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਈ, ਫਿਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਫ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਖੁਦ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਦਰਭ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ IV-ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(7) ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ\_ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ . ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਲਿੰਘ (ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.) ਪੀ.ਆਈ.ਓ., ਇਸ ਦੇ 'ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ' ਦਾ ਟਾਈਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

" ਸਰਕਾਰ ਸਰਫਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਵਾਨਾਮ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਜਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਐਨੀਡਾਵਿਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ, ਉਸਦੇ ਲਾਨੂਓ ਵਿਟਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੇਨੋਆ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੋਨਟ, ਅਤੇ ਮੈਟ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"।

ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਓਆਈ ਗਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ " ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਛੱਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਤਾਈਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ the ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਲਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਨ ਰਿਟਰਨ ਆਈਯੂਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਬੀ ਅਤੇ 32-ਬੀਬੀ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦਾ ਇਹ ਅਧਾਰ ਪੱਥਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉੱਚ-ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਧਾਰਾ 32-BB(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਸ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(8) ਅਸਾਧਾਰਨ ਡੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਬੀਬੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਧਾਰਾ 31-ਏ(ਐਲ)(ਏ) ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਵ ਕ੍ਰੋਕ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਟੀਮ ਦੇ ਲਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ(2) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ - ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕੋ ਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਆਧਾਰ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਈ

(9) ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਮਲਾ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਅਤੇ 32-ਜੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, 19, ਅਤੇ 31 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਿਸਟਰ ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਠੋਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) ) ਆਪਹੁਦਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕੈਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਬੇਰੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਸਲਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ.71967, ਪੀ.ਬੀ. 1987



^State of Punjab and others v. Ram^Siingh (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਪਕਵਾੜੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। , ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਲਤ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਝ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੁਝ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਮਾਤਰਾ। ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸਖਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

(12) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਟਿਵਾਣਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ; ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਬਿਊਮਪੋਸੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖੁਦ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਦੰਡ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੈਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਗਾਈਡਿਡ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ ਨਾ ਭਰਨ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਡਿਫਾਲਟ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਨਤੀਜੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਟੱਲਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਟੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(13) ਤਰਕ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਮਿਸਟਰ ਟਿਵਾਣਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ (2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਥੱਲੇ ਰੱਖ: -

“5-C(1) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ 10 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10- ਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। : ਬਜ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਈ ਸੀ, (2) ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

(3) \* ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5-ਏ, 5-ਬੀ ਅਤੇ 5-ਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 'ਅਲਟਰਾਵਾਇਰ' ਹਨ, ਪਰ ਇਹ

ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ, ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਿਰਫ 1953 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 10 ਦੇ ਠੋਸ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ - ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ

## Surjit Singh v. State of Punjab and others (G. C. Mital, J.)

ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪਦਾਰਥ ਰਹਿਤ ਹੈ”।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(14) ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕੈਨੋਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।\*

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਐੱਸ., ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਜੀਸੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

\*

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ( 1974 ਦਾ II ) -ਸੈਕਸ਼ਨ 197— ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ—ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ — ਕੀ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਡਰ —ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ—ਕੀ ਅਰਧ- ਨਿਆਂਇਕ —ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ—ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

1  
2

I.L.R. Punjab and Haryana

(1980)1

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1978 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 3829

1 ਮਾਰਚ 21, 1979।